

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การตรวจสอบข้อเท็จจริง และแก้ไขปัญหาคู่สมรสที่ถูกแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางโดยมิชอบ
เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกรณีนางสาวอุบลรักษ์ บัวไกล ได้ร้องเรียนว่าสำนักทะเบียนอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคัดชื่อของ ผู้ร้องเรียนซึ่งเดิมเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ออกไปไว้ในทะเบียนบ้านกลางโดยไม่แจ้งให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าบ้านที่ผู้ร้องเรียนมีชื่ออยู่ทราบ เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียน ได้รับความเดือดร้อน จากกรณีดังกล่าวสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการชี้แจงแล้วแต่มีข้อเสนอแนะให้ กรมการปกครองดำเนินการตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับการย้ายชื่อของบุคคลที่มีชื่ออยู่ ในทะเบียนบ้านเข้าทะเบียนบ้านกลางในลักษณะดังกล่าว ที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๒๖/๒๕๕๕ แล้วดำเนินการย้ายชื่อบุคคลที่ได้รับผลกระทบเข้าทะเบียนบ้านเดิมต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วขอเรียนว่า กรณีการแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางเป็นการ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๓ และระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๘๑ ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนซึ่งได้แจ้งย้าย บุคคลเข้าทะเบียนบ้านกลาง โดยไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดจะทำให้ประชาชนได้รับความ เดือดร้อนและส่งผลให้เกิดการร้องเรียนหรือฟ้องศาลเกิดขึ้น ซึ่งกรณีดังกล่าวกรมการปกครองเคยแจ้ง แนวทางปฏิบัติ โดยส่งสำนวนคำพิพากษาของศาลปกครองให้สำนักทะเบียนทุกแห่งศึกษาและถือเป็นแนวทาง ปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๔ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ แต่เพื่อให้แก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนและป้องกันการร้องเรียนหรือเป็นคดีความในศาล จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัด ทุกแห่งและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่ รับผิดชอบให้ตรวจสอบข้อมูลการแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลาง ย้อนหลังถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๐ ว่ามีการแจ้งย้าย ชื่อบุคคลเข้าทะเบียนบ้านกลาง โดยเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบกำหนดไว้หรือไม่ หาก เป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องให้สำนักทะเบียนดำเนินการแก้ไขหรือยกเลิกการตามตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎรกำหนดไว้ นอกจากนี้ให้สำนักทะเบียนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ให้ตรวจสอบชื่อและ

/รายการ...

รายการของตนเองในสำเนาทะเบียนบ้าน และหากพบว่ามีชื่อและรายการถูกย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางให้แจ้งเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนทราบ จากนั้นให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าบุคคลดังกล่าวมีตัวตนอยู่จริง และเป็นบุคคลเดียวกับที่มีรายการในทะเบียนบ้านกลาง ให้นายทะเบียนพิจารณา แจ้งย้ายบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนบ้านกลางและย้ายเข้าทะเบียนที่พักอาศัยอยู่ปัจจุบัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายฤทธิ บุญราช)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

ด่วนที่สุด

ที่ ผผ ๐๙/๕๒๕

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
๑๒๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

กระทรวง
วัน
เลขที่ 10031
เรื่อง

๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
เลขที่รับ 2645
วันที่ 16 มี.ค. 58

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือร้องเรียนของนางสาวอุบลรักษ์ บัวไกล เมระบัววัน เดือน ปี จำนวน ๑ แผ่น
๒. สำเนาหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ขย ๐๐๑๘.๑/๑๕๓๗๕ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๒ แผ่น

ด้วย นางสาวอุบลรักษ์ บัวไกล ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีสำนักทะเบียนอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คัดชื่อของผู้ร้องเรียนซึ่งเดิมเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๙/๑ หมู่ ๘ ตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ออกไปไว้ในทะเบียนบ้านกลาง โดยไม่แจ้งให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าบ้านที่ผู้ร้องเรียนมีชื่ออยู่ทราบ เพื่อให้อำเภอคอนสารมีผลการใช้สิทธิเลือกตั้งดีเด่น เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนจากการไม่สามารถต่ออายุบัตรประชาชนหรือหนังสือเดินทางได้ หรือแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางได้ เป็นเวลาประมาณ ๓-๔ ปี รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการชี้แจงข้อเท็จจริงจากจังหวัดชัยภูมิสรุปว่า กรณีดังกล่าวน่าจะเกิดจากการที่ผู้ร้องเรียนไม่ทราบข้อกฎหมายตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับไม่ได้ประสานกับสำนักทะเบียนอำเภอคอนสารถึงสาเหตุการถูกย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลาง และน่าจะเชื่อได้ว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนอำเภอคอนสารและผู้ที่เกี่ยวข้องในขณะนั้นได้ดำเนินการย้ายผู้ร้องเรียนเข้าทะเบียนบ้านกลาง เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรตามอำนาจหน้าที่และตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๘๑ โดยไม่มีเจตนากลั่นแกล้งผู้ร้องเรียนแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๗ ผู้ร้องเรียนได้มาขอย้ายตนเองออกจากทะเบียนบ้านกลาง สำนักทะเบียนอำเภอคอนสารจึงได้ชี้แจงให้ผู้ร้องเรียนทราบถึงเหตุผลที่ถูกย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางแล้วดำเนินการย้ายที่อยู่ผู้ร้องเรียนออกจากทะเบียนบ้านกลาง และอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหมดอายุ (ต่อบัตร) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

/สำนักงาน...

“ความล่าช้า คือความไม่เป็นธรรม”

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขอเรียนว่า ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ศาสตราจารย์ศรีราชา วงศารยางกูร) ได้พิจารณาคำร้องเรียน คำชี้แจงและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ในประเด็นข้อร้องเรียนว่าสำนักทะเบียนอำเภอคอนสารคัดชื่อของผู้ร้องเรียนออกไปไว้ในทะเบียนบ้านกลาง โดยไม่แจ้งให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าบ้านที่ผู้ร้องเรียนมีชื่ออยู่ทราบ เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๗ ผู้ร้องเรียนได้มาขอย้ายตนเองออกจากทะเบียนบ้านกลาง และสำนักทะเบียนอำเภอคอนสารได้ชี้แจงเหตุผลการย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางและดำเนินการย้ายผู้ร้องเรียนออกจากทะเบียนบ้านกลาง และอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีหมดอายุ (ต่อบัตร) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และผู้ร้องเรียนจึงไม่ตั้งใจที่จะร้องเรียนต่อไป เรื่องร้องเรียนดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยให้ยุติการพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวตามมาตรา ๒๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

อนึ่ง เนื่องจากมีเรื่องเปรียบเทียบที่แสดงให้เห็นว่า เรื่องในลักษณะนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๑๒๖/๒๕๕๕ ให้เพิกถอนคำสั่งที่ย้ายชื่อผู้ฟ้องคดีจากทะเบียนบ้านเลขที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่เข้าทะเบียนบ้านกลาง โดยให้มีผลย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่คำสั่งมีผลใช้บังคับ โดยศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามหลักนิติรัฐ องค์การของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายบริหารและฝ่ายปกครองจะกระทำการใดที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน และจะต้องใช้อำนาจนั้นภายในกรอบและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดไว้ด้วย ซึ่งอำนาจของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นเพียงอำนาจทั่วไปในการแก้ไขรายการทะเบียนและหลักฐานทะเบียนให้ถูกต้องเท่านั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดว่า ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใด จะต้องพักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวตลอดเวลา มิฉะนั้น นายทะเบียนก็จะมีอำนาจแจ้งย้ายชื่อบุคคลดังกล่าวจากทะเบียนบ้านที่มีชื่ออยู่เข้าทะเบียนบ้านกลางได้ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าได้ให้โอกาสคู่กรณีได้โต้แย้ง ชี้แจง และแสดงพยานหลักฐานของตนหรือการให้เหตุผลของคำสั่งทางปกครอง กรณีจึงสอดคล้องกับเรื่องร้องเรียนนี้ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักทะเบียนอำเภอคอนสารได้คัดชื่อผู้ร้องเรียนออกจากทะเบียนบ้านที่ผู้ร้องเรียนมีชื่ออยู่ และเพิ่มชื่อของผู้ร้องเรียนเข้าทะเบียนบ้านกลาง ซึ่งเป็นการดำเนินการตามที่มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้แจ้งย้าย โดยไม่ปรากฏพยานเอกสารว่า ผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวได้รับมอบอำนาจจากมารดาของผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นเจ้าบ้าน แต่นายทะเบียนผู้รับแจ้งได้ย้ายชื่อของผู้ร้องเรียนลงในทะเบียนบ้านกลาง ส่งผลให้ผู้ร้องเรียนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนไม่สามารถยื่นคำร้องขอคัดและให้นายทะเบียนรับรองสำเนารายการเพื่อนำไปใช้อ้างอิงหรือสิทธิต่าง ๆ ได้เหมือนอย่างทะเบียนบ้านเดิม

/ด้วยเหตุ...

“ความลำช้า คือความไม่เป็นธรรม”

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อสังเกตและเสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ
ดังนี้

๑. แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยยาง แจ้งย้ายชื่อผู้ร้องเรียนออกจากทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยยาง และกรณี
นายทะเบียนอำเภอคอนสารดำเนินการย้ายชื่อผู้ร้องเรียนออกจากทะเบียนบ้านดังกล่าว

๒. การปกครองให้กำชับและกำกับดูแลนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ปกครอง
ท้องที่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการ
จัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเคร่งครัดต่อไป และขอให้กรมการปกครองดำเนินการตรวจสอบข้อมูล
ย้อนหลังถึงปี ๒๕๕๐ เกี่ยวกับการย้ายชื่อของบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเข้าทะเบียนบ้านกลางในลักษณะ
ดังกล่าวที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติและระเบียบข้างต้น รวมถึงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ. ๑๒๖/๒๕๕๕ แล้วดำเนินการย้ายชื่อบุคคลที่ได้รับผลกระทบเข้าทะเบียนบ้านเดิมต่อไป

๓. แจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบภายใน ๖๐ วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ และผลการดำเนินการเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้ง
ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายรักษเกชา แฉ่ฉ่าย)

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักสอบสวน ๒

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๙๒๐๐, ๑๖๗๖ คอ ๑๙๒๐๐

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๖๘

www.ombudsman.go.th

“ความล่าช้า คือความไม่เป็นธรรม”